

Pooperační píštěle zažívacího traktu

MUDr. Eduard Havel, PhD.
Intenzivní péče chirurgické kliniky
Fakultní nemocnice Hradec Králové

Fáze hojení rány

---

1. Hemostáza
2. Reaktivita – záněť – kapilární propustnost
3. Lýza - 72 hodin
4. Proliferace – angiogeneze, fibroplázie, epitelizace
5. Remodelace

Riziko dehiscence střevní anastomózy zůstává stejné

- Operace ve vyšším věku
- Radikalita zásahem do lymfatické tkáně
- Distální anastomóza
- Neoadjuvantní chemoterapie

Radikalita výkonu x pooperační riziko

3,4 – 6%

Peeters KC, Tollenaar RA, Marijnen CA, Klein Kranenburg E, Steup WH, Wiggers T, et al. Risk factors for anastomotic failure after total mesorectal excision of rectal cancer. Br J Surg 2005; 92:211-6.

Rizikové faktory dehiscence

---

1. Technika výkonu
  2. Stav pacienta
  3. Perioperační péče
-

Chirurgické příčiny

- Ischémie anastomózy
- Dlouhý operační výkon (nad 2 hodiny)
- Aborální anastomóza
- Velká krevní ztráta
- Kontaminace stolicí
- Stenóza pod anastomózou
- Tah v anastomóze

Kingham TP, Pachter HL. Colonic anastomotic leak: risk factors, diagnosis, and treatment. J Am Coll Surg 2009; 208:269-78.

Hojivá schopnost pacienta

- Malnutrice a pokles hmotnosti před operací
- Antiproliferační účinek kortikoidů a bevacuzimabu
- Kouření, abusus alkoholu
- ASA ≥ 3

*Deshaies I, Malka D, Soria JC, Massard C, Bahleda R, Elias D.
Antiangiogenic agents and late anastomotic complications. J Surg
Oncol 2010; 101:180-183.*

Faktory perioperační péče

---

1. Analgézie a modifikace zánětu
2. Výživa
3. Hypotermie

Slieker JC, Komen N, Mannaerts GH, et al. Long-term and perioperative corticosteroids in anastomotic leakage. A prospective study of 259 left-sided colorectal anastomoses. Arch Surg 2012; 147(5):447-452.

Analgézie a tlumení zánětu

- NSAID - inhibice cyklooxygenázy
  - snížení aktivity kolagenáz v úvodní fázi hojení
  - zhoršuje prokrvení anastomózy
  - zvýšení rizika mikrotrombů v okolí anastomózy
  - snížení novotvorby kolagenu a aktivity fibroblastů při tvorbě jizvy

Klein M. Postoperative non-steroidal anti-inflammatory drugs and colorectal anastomotic leakage. Dan Med J 2012; 59(3): B4420, 1-15.

Manifestace pooperační píštěle – počínající sepse

- Pacient je „divný“, pokles SpO₂
  - Drény diagnózu neulehčí
  - Zástava pasáže
  - Operátor nereaguje racionálně
  - *Moshe Schein*: „Pooperační pneumonii hledej v břiše“
  - CT diagnostika: plyn+ tekutina (pozor na pooperační pneumoperitoneu)
-

5mm TRA

Nov 21 1942 M 421121/020

Acc: 3485852

2016 Jan 02

Acq Tm: 17:24:08.567000

7

8/134

716.8

1.7x

512 x 512

131A3

kV

mA

m/0.0:1

0

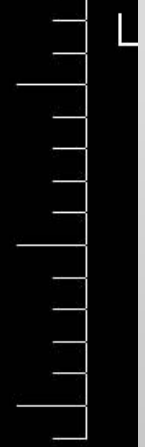
00.0 msGP:

\$

5.2 mm/s

CM / Lin:DCM / Id:ID

OW1 W:345 L:50

DFOV: 44.1 x 44.1cm

Kdy akutně neoperovat

- Dobrá drenáž, ohraničený leak
  - Přítomná střevní pasáž
  - Vysoké riziko operace či technická neopravitelnost operace
  - Malá systémová reakce
  - Anatomicky příznivé podmínky k hojení
  - Další individuální důvody
-

Kdy akutně operovat

- Difuzní peritonitida
  - Silná systémová reakce
  - Malá šance na zhojení konzervativně
  - Malá funkční rezerva
  - Další individuální důvody
-

Nepříznivé faktory pro konzervativní terapii

I. ANATOMICKÉ *(Falconi, 2002)*

- Diskontinuita pasáže
- Úplná dehiscence
- Komplex píštělí
- Absces
- Cizí materiál
- Postižené střevo
- Ischémie
- Délka píštěle < 2cm
- Defekt > 1cm
- Epitelizace mukokutánní cesty
- Monohočetné kanály, velký vnitřní prostor
- Vnitřní píštěl
- Nepříznivé umístění (žaludek, tlusté střevo, laterální píštěl z duodena)

Nepříznivé faktory pro konzervativní terapii

II. OSTATNÍ *(Falconi, 2002)*

- Nádor
  - Chemoterapie
  - Ozařování
  - Zánětlivé onemocnění střeva
  - Seps
  - Infekce píštěle
  - Hypoproteinemie
  - Velký a časný leak
  - Diabetes mellitus
  - Renální insuficience
  - Výdej píštěle?
-

Co obnáší konzervativní terapie

- A. Zvládnutí sepsy
  - B. Lokální ošetřování
  - C. Nutriční péče
  - D. Rehabilitace
  - E. Plánování operace/zahojení
-

A. Zvládnutí sepse

---

1. Hemodynamická stabilizace – retence tekutin, mikrocirkulace, transport kyslíku
  2. Péče o ránu – nekrektomie a drenáž
  3. Atimikrobiální léčba
  4. Katétry
-

B. Lokální ošetřování

- Změna režimu – otevření rány, časté převazy
  - Nekrektomie
  - Proplachová a srkací drenáž
-

Speciální postupy

- Stenty překrývající defekty
  - Lepení píštělí – obecně ne
  - Vakuová terapie – ano perspektivní
  - Somatostatin a analoga - obecně ne
-

C. Nutriční péče

- Zpočátku parenterální, enterální dlouhodobá, perorální
  - Adekvátní energetický příjem
(35 kcal/kg, 1,5-2 g AK/kg)
  - Mikronutrienty (vitamíny a stopové prvky)
  - Speciální substráty (glutamin, ω -3, arginin)
-

Mikronutrienty

Open Access Journal of Plastic Surgery...
 ...Committed to the free exchange of knowledge in a global community

DEMLING

Table 17. *Micronutrient support of the hypermetabolic state: energy production*

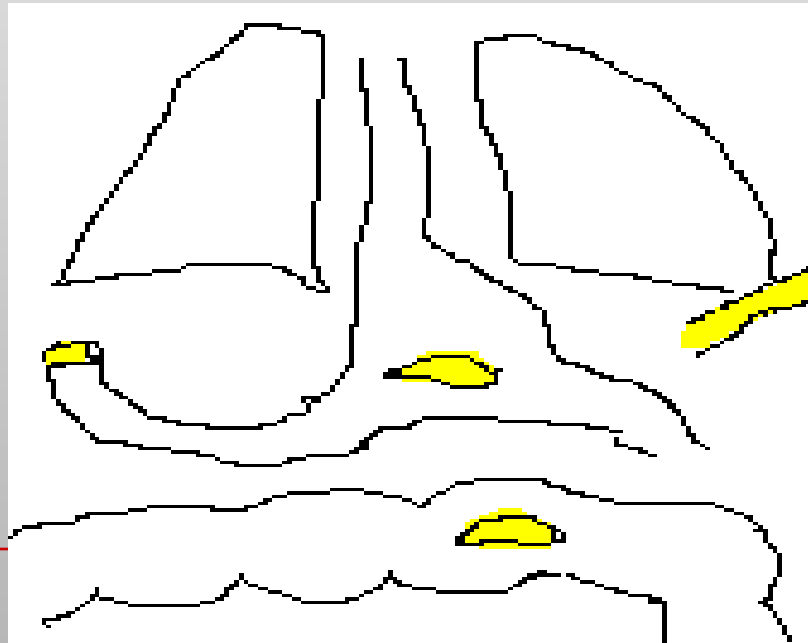
		Daily dose
Vitamin B complex		
Thiamine	Oxidation reduction reactions	10–100 mg
Riboflavin	Oxidative phosphorylation for adenosine triphosphate production	10 mg
Niacin	Electron transfer reactions for energy production	150 mg
Vitamin B ₆	Transamination for glucose production and breakdown	10–15 mg
Folate	One carbon transfer reaction required for all macronutrient metabolism	0.4–1 mg
Vitamin B ₁₂	Coenzyme A reactions for all nutrient use	50 µg
Vitamin C	Carnitine production for fatty acid metabolism	500 mg to 2 g
Minerals		
Selenium	Cofactor for fat metabolism	100–150 µg
Copper	Cofactor for cytochrome oxidase for energy production	1–2 mg
Zinc	Cofactor for DNA, RNA, and polymerase for protein synthesis	4–10 µg
Amino acids		
Glutamine	Nitrogen shuttle for glucose amino acid breakdown, urea production, direct source of cell energy	10–20 g

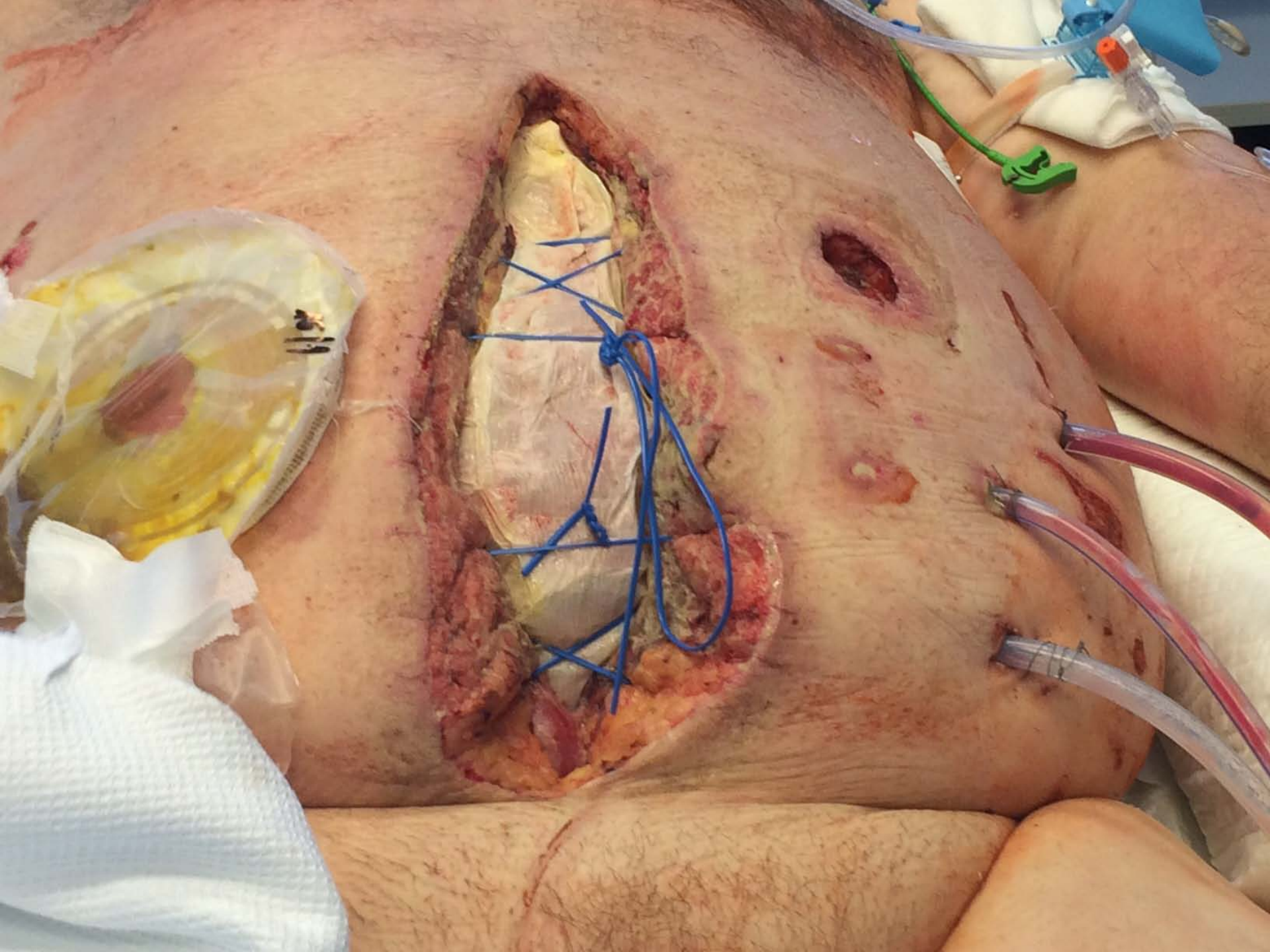
Shenkin - TPN	
B1	3 mg
B2	3,6 mg
Niacin	40 mg
B6	4 mg
folát	40 µg
B12	5 µg
Vit.C	100 mg
Se	60 µg
Cu	1 mg
Zn	6,5 mg

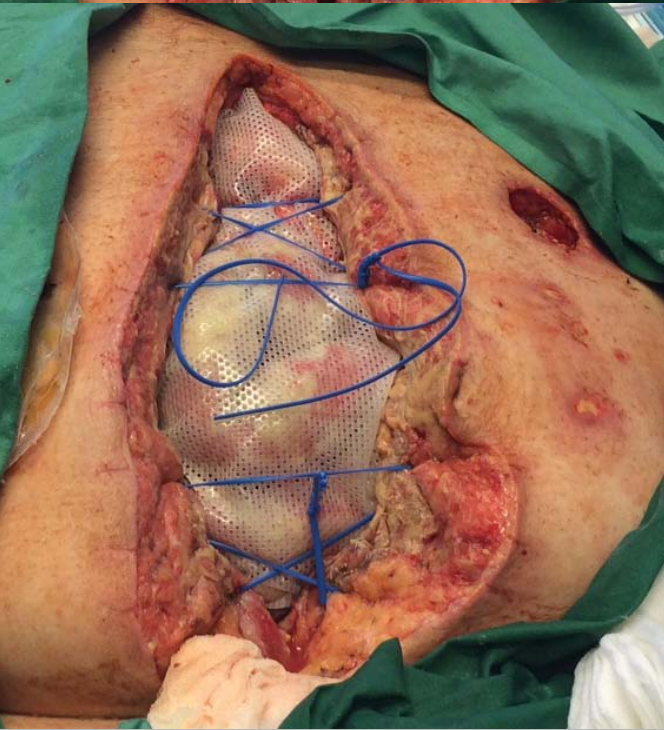
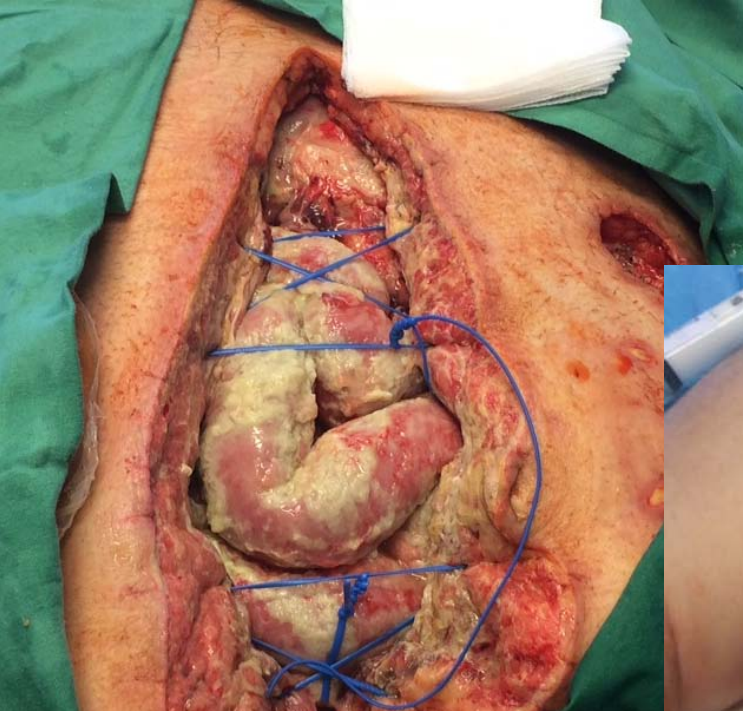
D. Rehabilitace

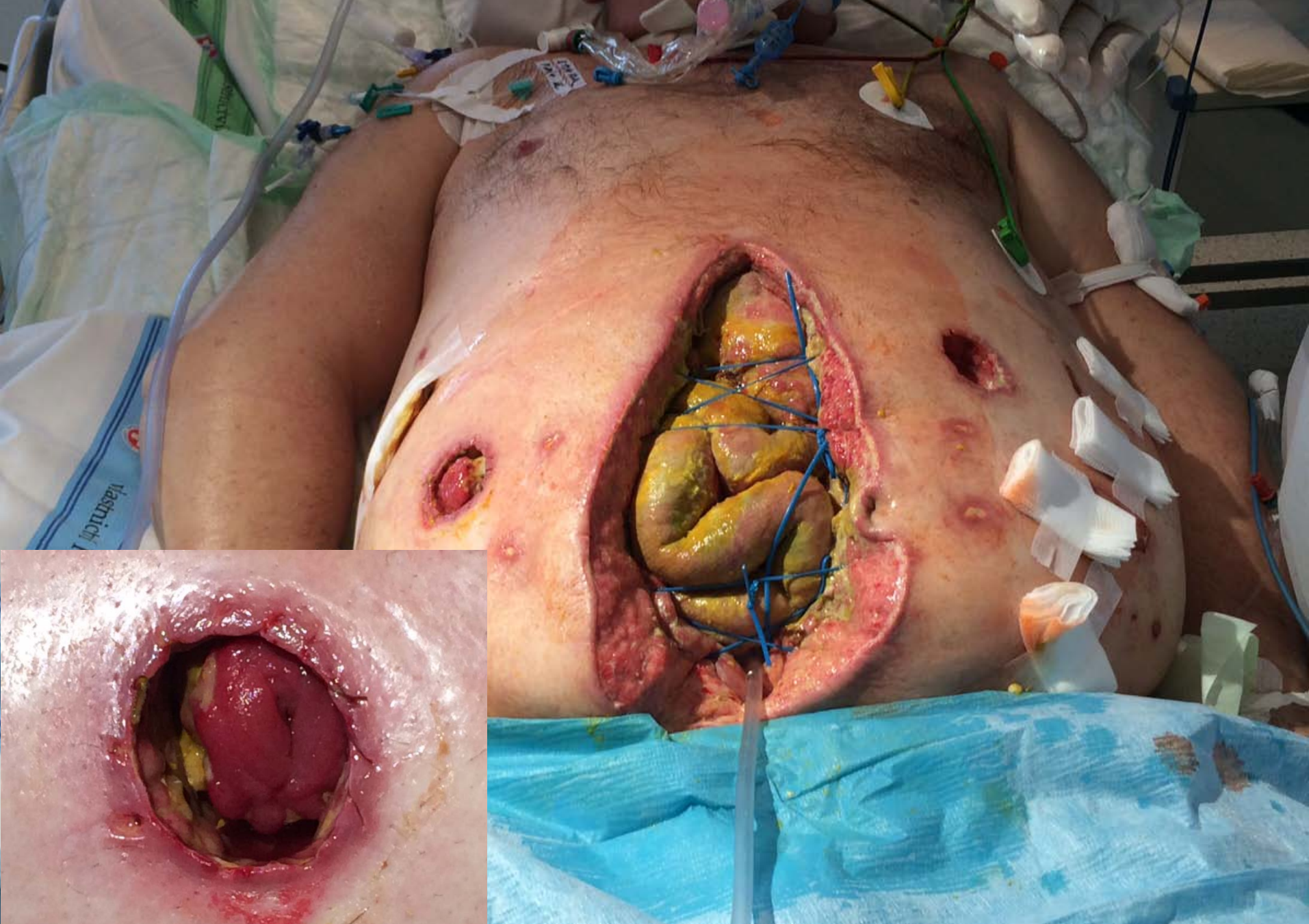
- Základní podmínka výstavby netukové hmoty organismu
  - Open abdomen není důvodem pro imobilizaci a arteficiální ventilaci
-

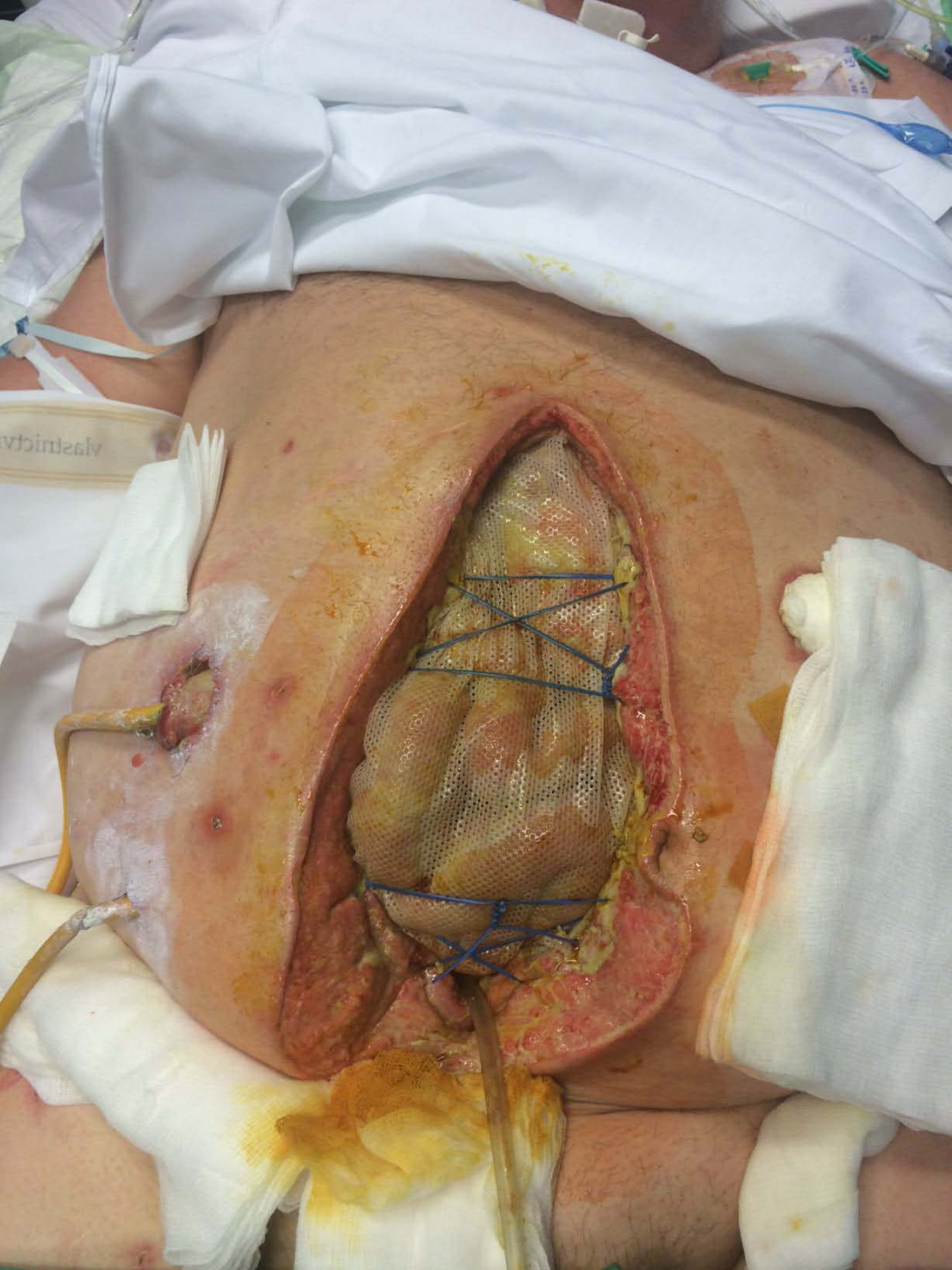

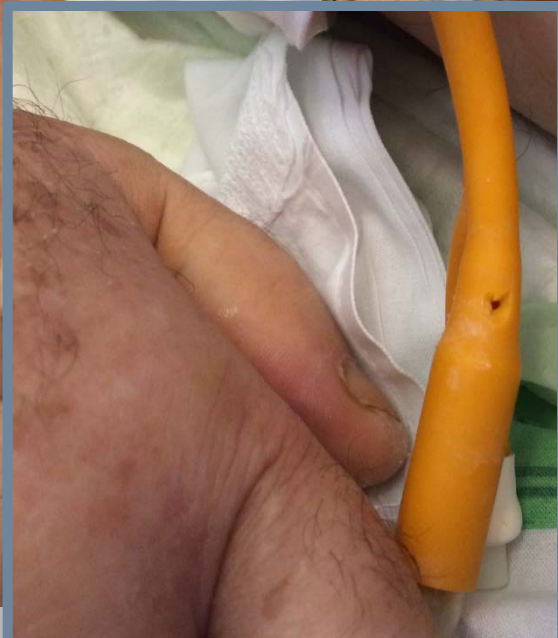

E. Plánování operace/zhojení

- Individuálně, podle lokálního a celkového stavu – 3 měsíce
  - Faktory, které brání zhojení
    - mikrobiální obsah - colon, sliznice v ráně, stenóza aborálně od píštěle
-

Děkuji za pozornost

